

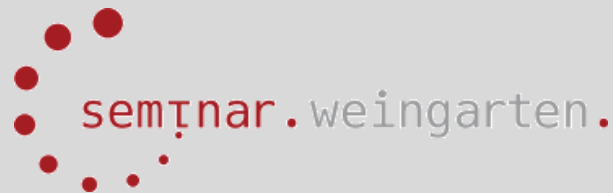
Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte
Weingarten (Berufliche Schulen und Gymnasium)

Herzlich Willkommen! *Ласкаво просимо!*

Direktor Jan Wischmann, PAGOSTE, 25.04.23
Директор Ян Вішман, PAGOSTE, 25.04.23

Kooperative Strukturen in der 2. Phase der beruflichen Lehrkräftebildung in Baden-Württemberg
am Beispiel des Seminars für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte in Weingarten

Кооперативні структури у другій фазі професійної підготовки педагогів у Баден-Вюртемберзі на прикладі Семінару з підготовки та підвищення кваліфікації педагогів у Вайнгартені

Ласкаво просимо

Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte
(Berufliche Schulen und Gymnasium) Weingarten

Über uns ▾ Abteilung Berufliche Schulen ▾ Abteilung Gymnasium ▾ Service ▾

Семінар з підготовки та підвищення кваліфікації
педагогів у Вайнґартені

Liebe Besucherin, lieber Besucher,

Wir begrüßen Sie auf der Homepage des Seminars für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte Weingarten (Berufliche Schulen und Gymnasium).

Als so genanntes Flächenseminar heißen wir Sie in unseren reizvollen Regionen Donautal-Oberschwaben-Allgäu-Bodensee herzlich willkommen.

Mit unserem landesweit einzigartigen Neben- und Miteinander von beruflicher und gymnasialer Lehrerbildung unter einem Dach richten wir uns an ein sehr breites Spektrum von Personen, die ihre praktisch-pädagogische Ausbildung bei uns vollenden wollen. Zudem erlaubt unsere Doppelstruktur den Blick über den Tellerrand hinaus und die gegenseitige Bereicherung unserer Abteilungen.

Neben dem Primat der ganzheitlichen Lehrerbildung hat es sich unser kompetentes und erfahrenes Ausbilderpersonal im Leitbild des Seminars zum Ziel gesetzt, Sie in gelingender pädagogischer Interaktion durch die Ausbildung zu geleiten.

Lehrer unterrichten keine Fächer, sondern Schüler, lautet ein gängiger pädagogischer Leitsatz.

Auf die Ebene der Lehrerbildung gehoben, wandeln wir diesen Satz so ab: Das Seminar soll nicht nur Pädagogik, Psychologie und Fachdidaktik vermitteln, sondern Sie, die künftigen Lehrerinnen und Lehrer, als Menschen begreifen und behandeln und Sie die für sich selbst und Ihren Unterricht bestmöglichen methodisch-didaktischen

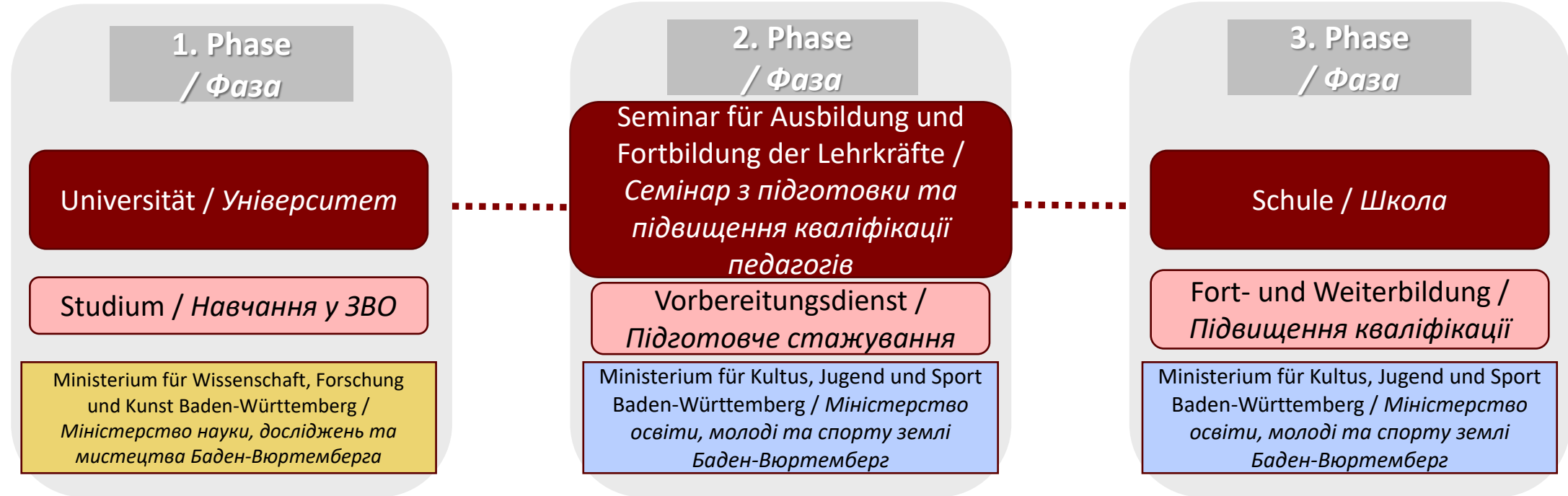

Jan Wischmann
Direktor
Ян Вішман
Директор

<https://bs-gym-wgt.seminare-bw.de/>

Intro – Drei Phasen der Lehrkräftebildung / Вступ – три фази підготовки педагогів

- Koordination und Abstimmung der drei Phasen stellt sich als zentrale Herausforderung der Lehrkräftebildung dar. / Координація та узгодження цих трьох етапів є головним завданням педагогічної освіти.
- Unterscheidung in vertikaler (nach innen) und horizontaler (nach außen) kooperativer Strukturen. / Розрізнення між вертикальними (внутрішніми) та горизонтальними (зовнішніми) кооперативними структурами.

Kooperative Strukturen in der 2. Phase der beruflichen Lehrkräftebildung in Baden-Württemberg am Beispiel des Seminars für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte in Weingarten / Кооперативні структури у другій фазі професійної підготовки педагогів у Баден-Вюртемберзі на прикладі Семінару з підготовки та підвищення кваліфікації педагогів у Вайнгартені

1.

Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung
in Baden-Württemberg / *Функції Семінару у другій фазі підготовки педагогів у
Баден-Вюртемберзі*

2.

Vertikale kooperative Strukturen innerhalb der 2. Phase / *Вертикальні
кооперативні структури у 2-й фазі*

3.

Horizontale kooperative Strukturen mit Fokus auf die Schnittstelle zwischen 2. und 3.
Phase / *Горизонтальні кооперативні структури з фокусом на дотичні точки
між 2-ю та 3-ю фазою*

4.

Herausforderungen in (der 2. Phase) der Lehrkräftebildung / *Виклики у (2-й фазі)
професійній підготовці педагогів*

5.

Diskussion / *Дискусія*

1.

Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung
in Baden-Württemberg / *Функції Семінару у другій фазі підготовки педагогів у
Баден-Вюртемберзі*

2.

Vertikale kooperative Strukturen innerhalb der 2. Phase / *Вертикальні
кооперативні структури у 2-й фазі*

3.

Horizontale kooperative Strukturen mit Fokus auf die Schnittstelle zwischen 2. und 3.
Phase / *Горизонтальні кооперативні структури з фокусом на дотичні точки
між 2-ю та 3-ю фазою*

4.

Herausforderungen in (der 2. Phase) der Lehrkräftebildung / *Виклики у (2-й фазі)
професійній підготовці педагогів*

5.

Diskussion / *Дискусія*

1.

Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung
in Baden-Württemberg

2.

3.

Hori

4.

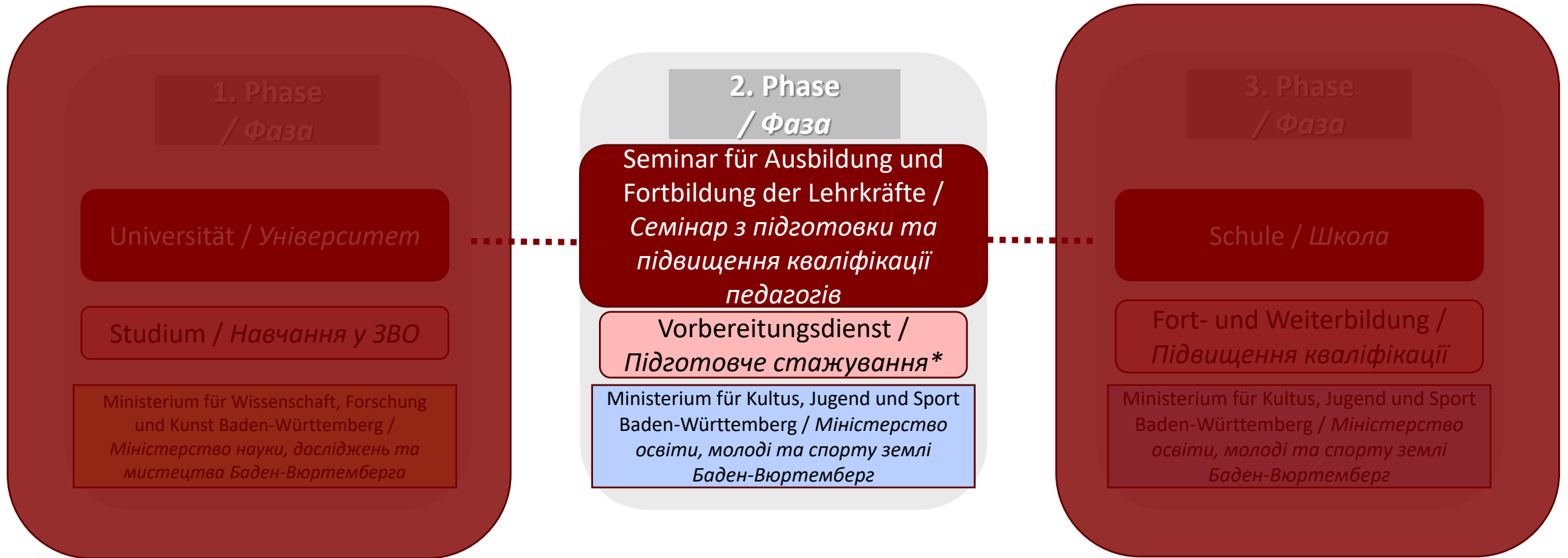
He

5.

Diskussion

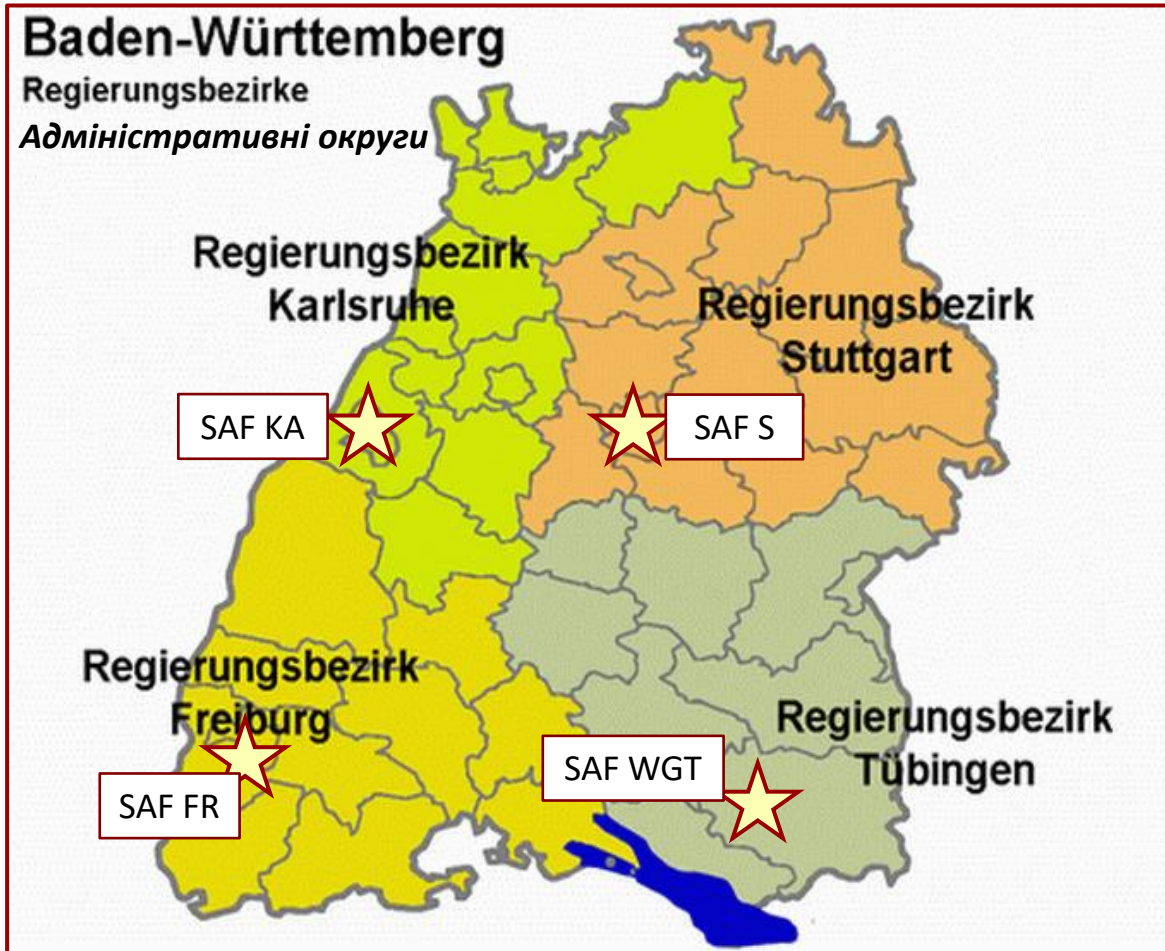
Bei Fragen oder Rückmeldungen dürfen Sie
mich jederzeit unterbrechen! / *Якщо у вас
є запитання або відгуки, будь ласка, не
соромтеся перебивати мене в будь-
який час!*

1 – Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung in BW / Функції Семінару у другій фазі підготовки педагогів у БВ

*Підготовче стажування також називають «рефендаріат»

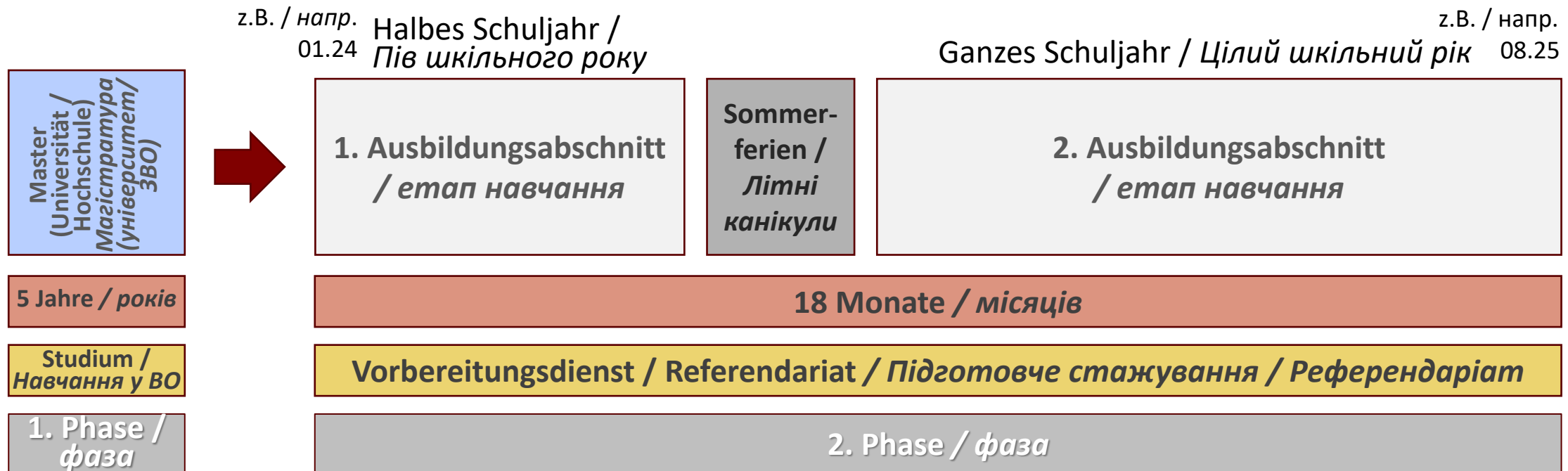
1 – Seminarstandorte / Міста Семінарів

KA: Karlsruhe / Карсруе
S: Stuttgart / Штутгарт
FR: Freiburg / Фрайбург
WGT: Weingarten / Вайнгартен

- SAF: Seminare für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte / Семінари з підготовки та підвищення кваліфікації педагогів (**SAF**)
- 4 Standorte für das höhere Lehramt an beruflichen Schulen / 4 місця для професійної підготовки педагогів для професійно-технічних навчальних закладів
- Analog bei anderen Schularten wie Grundschule, Gymnasium etc. (Anzahl der Standorte variiert je nach Bedarf) / Аналог як в інших типів шкіл, таких як початкова школа, гімназія тощо (кількість місць варіюється залежно від потреб)

1 – Zeitlicher Aufbau des Vorbereitungsdienst (Berufliche Schulen) / Часова структура підготовчого стажування

Basis für die Ausbildung ist die Prüfungsordnung Berufliche Schulen (BSPO)

<http://www.landesrecht-bw.de/jportal/?quelle=jlink&docid=jlr-BerSchulhDAPVBW2016rahmen&psml=bsbawueprod.psml&max=true>

1 – Ausbildungspersonal / Навчальний персонал

Seminar Weingarten: / Семінар у Вайнгартені:

- ca. 60 Ausbilder (ausgewählte und hochqualifizierte aktive Lehrer) / близько 60 інструкторів (відібрані та висококваліфіковані активні вчителі / педагоги)
- Ausbildung angehender Lehrer wird auf den zu haltenden Unterricht „angerechnet“ / Підготовка майбутніх вчителів "зараховується" на проведення уроків
- knapp 50 Ausbildungsfächer / майже 50 предметів підготовки

(Ausbildungs-)Schule: / (Навчальна для проходження стажування) школа:

- Schulleiter / Директор
- pro Referendar 1-2 Mentoren (von der Schulleitung ausgewählte Lehrer der Ausbildungsschule) / 1-2 ментори на одного референдара (викладачі (вчителі)-наставники, відібрані керівництвом навчального закладу)

1 – 1. Ausbildungsabschnitt (ABA) – Inhalt / 1 етап навчання – зміст

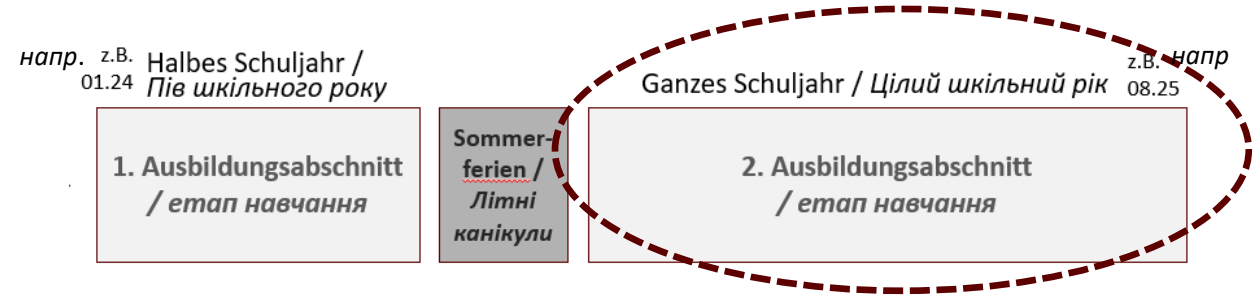
- Dauer 6 Monate / *тривалість 6 місяців*
- beginnt mit einer Einführung, die auf den Inhalten und Erfahrungen des Studiums aufbaut / *починається зі вступу, який базується на змісті та досвіді навчання у ЗВО*
- dient der vertieften Einführung in eine zunehmend selbständige Erziehungs- und Unterrichtstätigkeit an der Schule / *має на меті поглиблене введення в самостійну педагогічну та навчальну діяльність в школі*

1 – 1. Ausbildungsabschnitt (ABA) – Inhalt / 1 етап навчання – зміст

- umfasst die Ausbildung an Seminar **und** (Ausbildungs-) Schule
- 2,5 Tage Seminar / 2,5 Tage Schule pro Woche
- Ziel im 1. ABA: Überprüfung, ob selbständiger Unterricht möglich ist
- Unterrichtsbesuche und Beratungen mit Zielvereinbarungen durch die Ausbilder, Schulleitung und Mentor.

1 – 2. Ausbildungsabschnitt – Inhalt / 2 етап навчання – зміст

- Dauer 12 Monate (ein Schuljahr) / тривалість 12 місяців (шкільний рік)
- umfasst selbständigen Unterricht mit eigenen Lehrauftrag / включає самотійне викладання з власними навантаженням
- zusätzlich begleitende Veranstaltungen am Seminar / додаткові супровідні заходи в семінарі
- Prüfungen, z.B. Unterrichtspraktische Prüfungen oder Kolloquien / екзамени, наприклад, практичні екзамени або колоквиуми

1 – Ausbildungsinhalte im Vorbereitungsdienst nach BSPO / *Навчальні зміст в підготовчому стажуванні згідно зі Статутом іспитів професійних шкіл - BSPO*

Im gesamten Referendariat Veranstaltungen zu: / *Протягом всього референдаріату проводяться заходи з наступних тем:*

- *Pädagogik und Pädagogische Psychologie / Педагогіка та педагогічна психологія*
- *Didaktik der beiden Ausbildungsfächer / Дидактика двох предметів*
- *Schulorganisation und Schulrecht / Організація школи та шкільне право*
- *Ergänzende Veranstaltungen (Demokratiebildung, Bildung für nachhaltige Entwicklung, Medienbildung etc.) / Додаткові заходи (Розбудова демократії, Освіта для сталого розвитку, Медіаграмотність тощо)*

Die Ausbildungsstandards („Lehrpläne“) werden durch das Kultusministerium bekannt gegeben. / *Навчальні стандарти («навчальні плани») затверджуються Міністерством освіти*

(<https://seminare-bw.de/,Lde/Startseite/Information/Ausbildungsstandards>)

1 – Ausbildungsinhalte im Vorbereitungsdienst – Basismodell / Навчальні зміст у підготовчому стажуванні – базисна модель

- Unterrichtsbeobachtung und Unterrichtsbewertung erfolgt an den beruflichen Seminare landesweit mit dem Basismodell / *Спостереження за уроками й заняттями та їхнє оцінювання проводяться у професійно-технічних навчальних закладах по всій країні з використанням базової моделі*
- Für alle Akteure, die an den beruflichen Schulen, in der Schulaufsicht oder in der Aus- und Fortbildung tätig sind, schafft es ein gemeinsames Verständnis über die Bedingungsfaktoren von Unterricht, in dessen Zentrum der Lernprozess steht. / *Для всіх, хто працює у професійно-технічних навчальних закладах, здійснює нагляд за навчальними закладами, займається початковою підготовкою та підвищенням кваліфікації, вона створює спільне розуміння зумовлюючих факторів викладання, в центрі якого знаходиться навчальний процес.*

(<https://bs-gym-wgt.seminare-bw.de/Lde/Startseite/Berufliche-Abteilung/Basismodell>)

1 – Ausgewählte weitere Ausbildungsgänge innerhalb der 2. Phase / *Вибрані курси підвищення кваліфікації в рамках 2-го етапу*

„Direkteinstieg“ / «Прямий вступ»

- *Lehrer im Angestelltenverhältnis / Викладачі/вчителі в процесі працевлаштування*
- *Technische Lehrer / Технічні викладачі/вчителі*

Sofortige Einstellung mit selbständigen Unterricht; parallel erfolgt eine pädagogische Schulung durch das Seminar

Негайне працевлаштування з самостійним викладанням; паралельно відбувається педагогічна підготовка на семінарі

1 – Weitere Aufgaben und Funktionen der Seminare / Інші завдання та функції Семінару

Seminare haben nicht ausschließlich die Funktion einer Ausbildungsstätte. / Семінари не є виключно навчальними центрами.

Weitere Aufgaben der Seminare neben der Ausbildung: (u.a.) Mitwirkung... / Інші завдання семінарів, окрім навчання: (серед іншого) участь...

- bei der Weiterentwicklung von Schule und Unterricht, / у подальшому розвитку шкіл і викладання,
- bei der Entwicklung und Erprobung fachdidaktischer Konzepte in der Lehrerbildung, / у розробці та апробації предметних дидактичних концепцій у підготовці педагогів
- bei der Verknüpfung der verschiedenen Phasen der Lehrerbildung, / у зв'язку між різними етапами підготовки педагогів,
- an Kooperationsprojekten in Abstimmung mit dem ZSL / у проектах співпраці у координації з Центром якості шкільної та педагогічної освіти (ZSL).

Das ZSL kann den Seminaren weitere Aufgaben übertragen / ZSL може ставити перед семінарами додаткові завдання

Topics / Теми

1.

Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung
in Baden-Württemberg / *Функції Семінару у другій фазі підготовки педагогів у
Баден-Вюртемберзі*

2.

Vertikale kooperative Strukturen innerhalb der 2. Phase / *Вертикальні
кооперативні структури у 2-й фазі*

3.

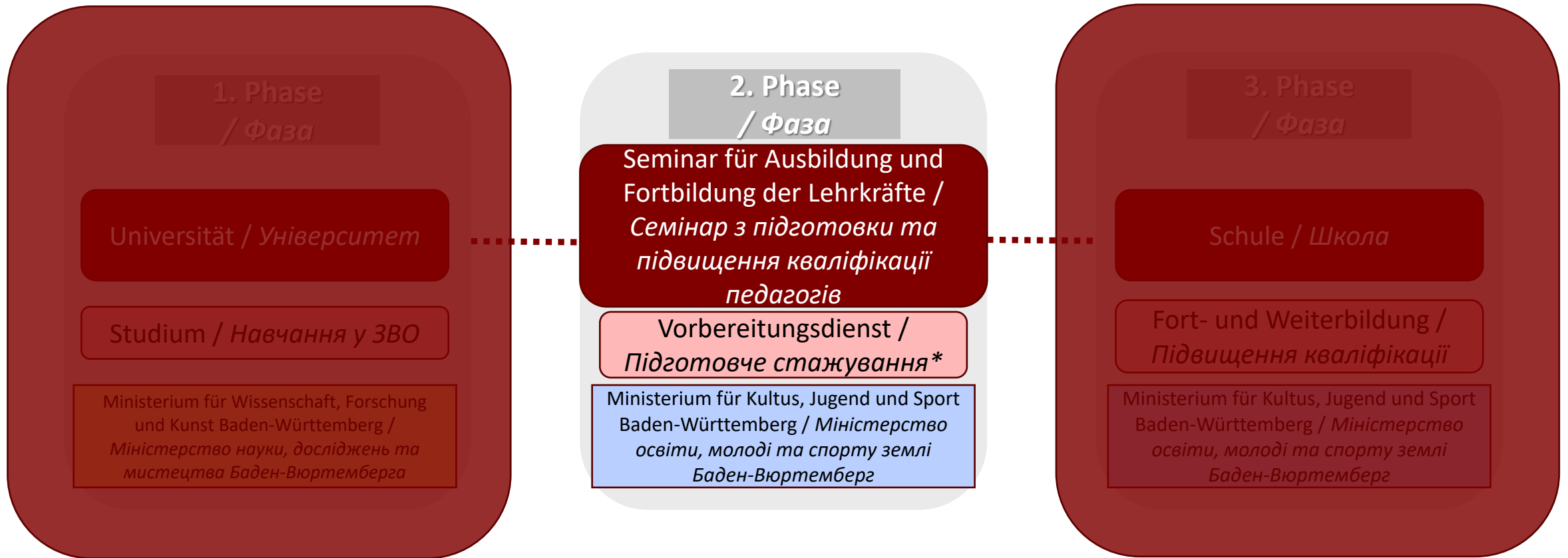
Horizontale kooperative Strukturen mit Fokus auf die Schnittstelle zwischen 2. und 3.
Phase / *Горизонтальні кооперативні структури з фокусом на дотичні точки
між 2-ю та 3-ю фазою*

4.

Herausforderungen in (der 2. Phase) der Lehrkräftebildung / *Виклики у (2-й фазі)
професійній підготовці педагогів*

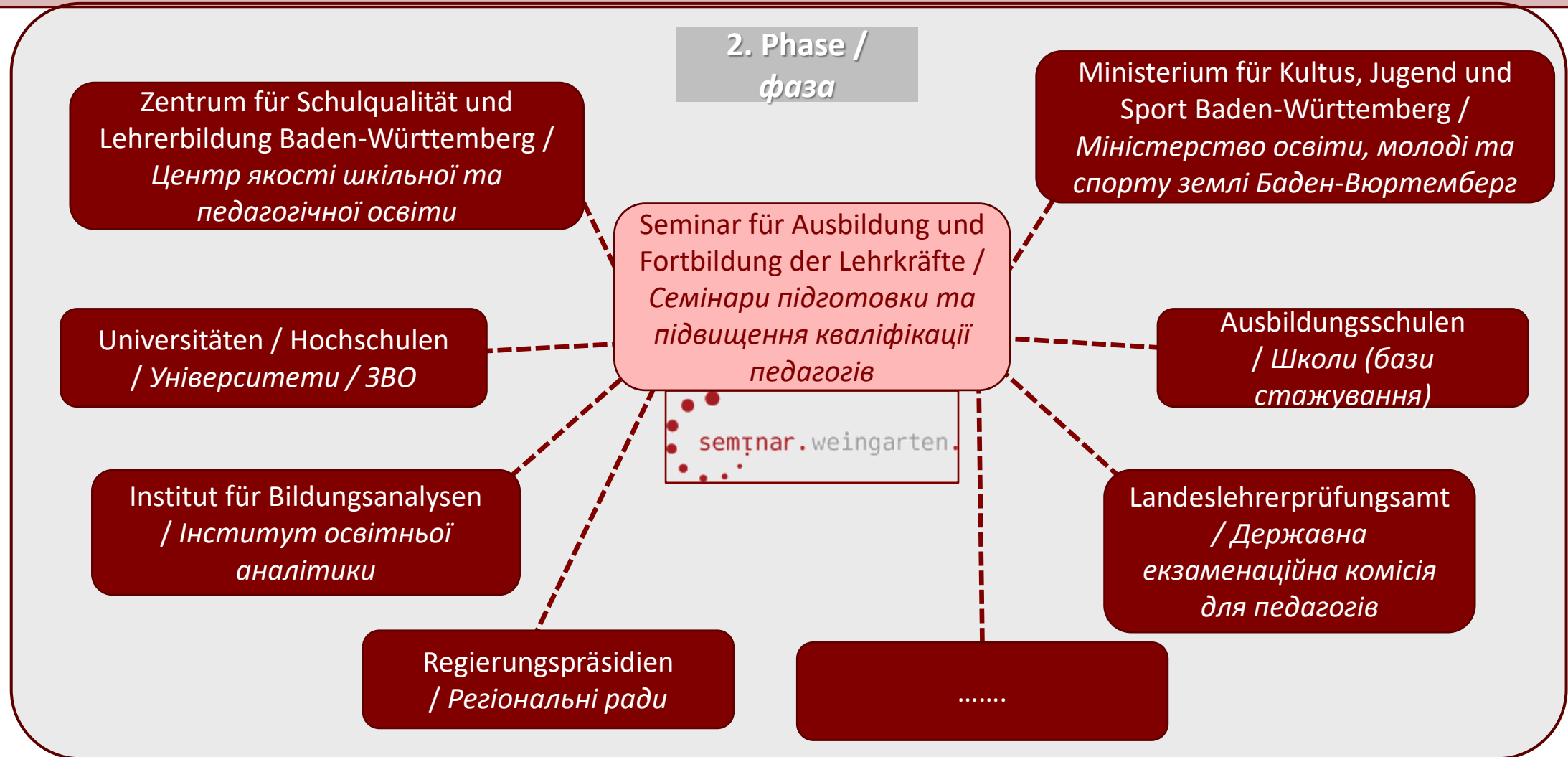
5.

Diskussion / *Дискусія*

**Підготовче стажування також називають «рефендаріат»*

2 – Кооперативні структури *innerhalb* der 2. Phase / Кооперативні структури у 2-й фазі

2 – Ausbildungsschulen / Школи-бази педагогічного стажування

- Für die schulische Ausbildung in der 2. Phase wird man einer beruflichen Schule als Ausbildungsschule zugewiesen. / Для проходження стажування та підготовки у 2-й фазі учасник закріплюється за професійно-технічним училищем як навчальним закладом-базою стажування.
- Die Schulleitung bestellt einen Mentor für den Auszubildenden. / Керівництво професійного навчального закладу призначає наставника для слухача.
- Der Mentor koordiniert in Abstimmung mit der Schulleitung die Ausbildung an der Schule. / Наставник координує стажування в закладі за погодженням з керівництвом навчального закладу.
- Der Mentor besucht den Auszubildenden im Unterricht und lässt ihn in seinem Unterricht hospitieren. / Наставник відвідує стажера в класі та дозволяє йому/їй спостерігати за його/її уроками.

2 – Ausbildungsschulen / Школи-бази педагогічного стажування

- Der Schulleiter erstellt etwa drei Monate vor Ende der Ausbildung eine schriftliche Beurteilung über die Berufsfähigkeit des Auszubildenden. / *Приблизно за три місяці до закінчення навчання директор школи готує письмову оцінку професійної компетентності стажера.*
- Beurteilt werden neben den „klassischen“ Ausbildungsinhalten und der beruflichen Handlungskompetenz auch das dienstliche Verhalten im Schulalltag. / *Окрім "класичного" змісту навчання та професійної компетентності, оцінюється також офіційна поведінка в повсякденному шкільному житті.*
- Hauptverantwortung der Ausbildung obliegt aber weiterhin bei der Seminarleitung. *Однак основна відповідальність за навчання все одно лежить на керівництві семінару.*

„Duales System“ innerhalb der 2. Phase der Lehrkräftebildung / «Дуальна система» в рамках 2-ї фази педагогічної освіти

2 – Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung Baden-Württemberg (ZSL) / Центр якості шкільної та педагогічної освіти

- Ziel: Die Schulen und Lehrkräfte in Baden-Württemberg bei ihrem umfassenden Bildungs- und Erziehungsauftrag zu unterstützen und die Unterrichtsqualität stetig zu verbessern.
Мета: Підтримка навчальних закладів (шкіл) і педагогів Баден-Вюртемберга у виконанні їхньої комплексної освітньої місії та постійне підвищення якості викладання.
- Komplexer Aufbau: Eine Zentrale und sechs Regionalstellen in BW. /
Складна структура: один центральний офіс і шість регіональних офісів у БВ
- Zahlreiche (sehr gute) Unterstützungsinstrumente /
Численні (дуже хороші) інструменти підтримки

<https://zsl-bw.de/,Lde/Startseite>

IM FOKUS

Digitalisierung und Fernunterricht

IM FOKUS

Einsatz digitaler Medien im Fachunterricht

IM FOKUS

Starke Basis!

Zur Sicherung der Basiskompetenzen in den

IM FOKUS

Demokratiebildung

Das ZSL entwickelt auf Basis des Leitfadens

IMPULSE – Online-Vorträge

27.02.2023

Gewalt an Schulen – was wir wissen und wo wir mehr Wissen brauchen (Prof. Dr. Jens Luedtke)

06.03.2023

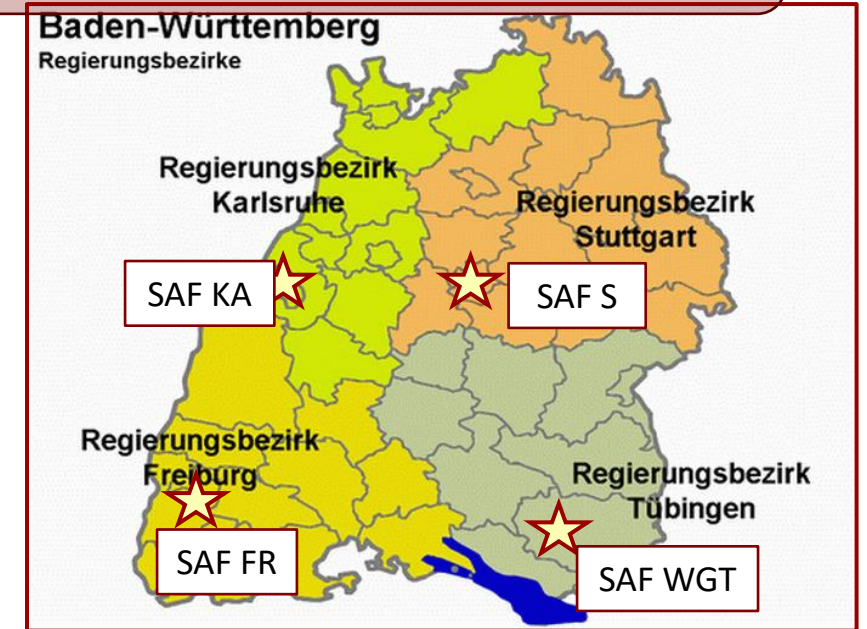
Über Dogmen guten Lehrens und Lernens: Warum sie falsch sind und was angemessenere Sichtweisen wären (Prof. Dr. Alexander Renkl)

19.04.2023

„Die heutige Jugend...!“ – Erkenntnisse und Hausaufgaben aus der Jugendstudie Baden-Württemberg 2022; Prof. Dr. Christine Sälzer

2 – Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung Baden-Württemberg (ZSL) / *Центр якості шкільної та педагогічної освіти*

- Dienst- und Fachaufsicht über die Seminare / *Організаційний та технічний нагляд за проведенням семінарів*
- Die vier beruflichen Seminare werden fachlich vom Referat 41 am ZSL gesteuert / *Чотири професійні семінари технічно контролюються підрозділом 41 в ZSL*
- Monatliche Dienstbesprechungen mit allen beruflichen Seminaren unter der Leitung des ZSL / *Щомісячні службові зустрічі з усіма семінарами для професійних шкільних керівників під керівництвом ZSL*

<https://zsl-bw.de/,Lde/Startseite>

Zentrale Steuerung aller Seminare in der 2. Phase der Lehrerbildung durch das ZSL / *Централізований контроль усіх семінарів у 2-й фазі підготовки педагогів з боку*

2 – Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung Baden-Württemberg (ZSL) / *Центр якості шкільної та педагогічної освіти*

- *Ausgewählte Unterstützungsbeispiele für die Seminare: / Вибрані приклади підтримки семінарів:*
 - *Leitung und Koordinierung vieler KM-Projekte: / Керівництво та координація багатьох міністерських проєктів (MiniMOOCs, SzenAR etc.)*
 - *Koordination der Digitalpaktmittel / Координація фондів цифрового партнерства*
 - *Personalverwaltung / Управління персоналом*
 - *Unterstützung bei internationalen Projekten / Підтримка у міжнародних проєктах*
 - ...

2 – Ministerium für Kultus, Jugend und Sport Baden Württemberg / *Міністерство освіти, молоді та спорту землі Баден-Вюртемберг*

- Das Kultusministerium (KM) regelt die Ausbildung (...) der Lehrerinnen und Lehrer. / *Міністерство освіти (МО) регулює підготовку (...) педагогів.*
- Enge Kooperation mit Abteilung 4 des KM / *Тісна співпраця з Департаментом 4 МО*
- Landeslehrerprüfungsämter / *Земельні екзаменаційні комісії для педагогів*
- verantwortlich für eine Vielzahl von Operativ Eigenständige Schule (OES)-Projekten der beruflichen Seminare (Projektleitung zumeist mit ZSL): u.a. / *Відповідає за велику кількість проєктів операційно незалежних шкіл з семінарами для професійних закладів освіти (управління проєктами в основному з ZSL), напр.:*
 - Basismodell für die Unterrichtsbeobachtung und –bewertung an beruflichen Schulen / *Базова модель для спостереження та оцінювання уроків у професійно-технічних навчальних закладах*
 - Datengestützte Seminareentwicklung / *Розвиток семінарів на основі даних*

<https://km-bw.de/,Lde/startseite>

Ministerium für Kultus, Jugend und Sport
Baden-Württemberg

2 – Landeslehrerprüfungsamt / Державна екзаменаційна комісія для педагогів

<https://rp.baden-wuerttemberg.de/rpt/abt7/landeslehrerpruefungsamt/>

- Im Kultusministerium verankert / підпорядкована Міністерству освіти
- als Außenstelle an den Regierungspräsidien verortet / розташовані як філії при регіональних радах
- Prüfungsbehörde / екзаменаційний орган
- Organisation und Durchführung der Prüfungen (u.a.) in der 2. Phase der Lehrerbildung / організація та проведення іспитів (серед іншого) у 2-й фазі підготовки педагогів
- Ausstellung der Zeugnisse / видача сертифікатів

Externe Organisation der Prüfungen in der 2. Phase der Lehrerbildung / Зовнішня організація іспитів у 2-й фазі підготовки педагогів

2 – Institut für Bildungsanalysen Baden-Württemberg (IBBW) / *Інститут освітньої аналітики Баден-Вюртембергу*

<https://ibbw-bw.de/,Lde/Startseite>

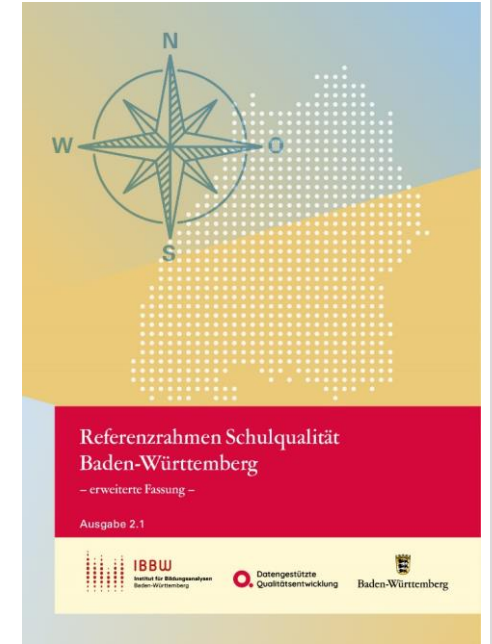
Kernaufgaben des IBBW: (u.a.) / *Ключові завдання, напр.:*

- die aufgabenbezogene bzw. systematische und wissenschaftsbasierte Erfassung, Auswertung und adressatengerechte Aufbereitung von steuerungsrelevanten Daten wie Bildungsindikatoren und Trends auf unterschiedlichen Ebenen; / *пов'язані із завданням або систематичні і науково обґрунтовані збір, оцінювання та підготовка даних, що мають відношення до управління, таких як освітні показники і тенденції на різних рівнях*
- die Entwicklung, Begleitung und Evaluation von Konzepten, beispielsweise zu bildungspolitischen Reformvorhaben, auf der Grundlage der empirischen Bildungsforschung; / *розробка, моніторинг та оцінка концепцій, наприклад, проектів реформування освітньої політики, на основі емпіричних досліджень в галузі освіти;*

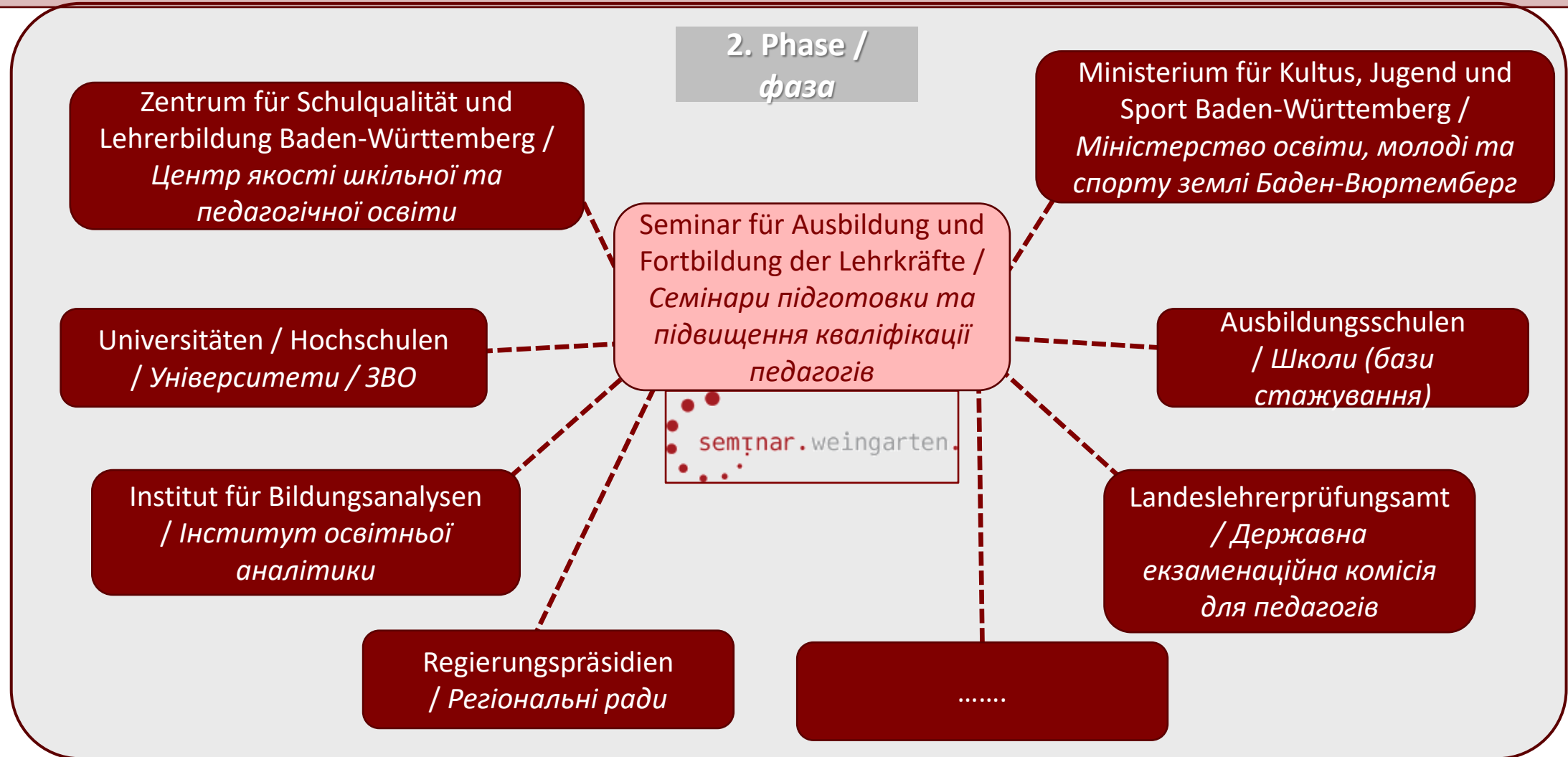
2 – Institut für Bildungsanalysen Baden-Württemberg (IBBW) / Інститут освітньої аналітики Баден-Вюртембергу

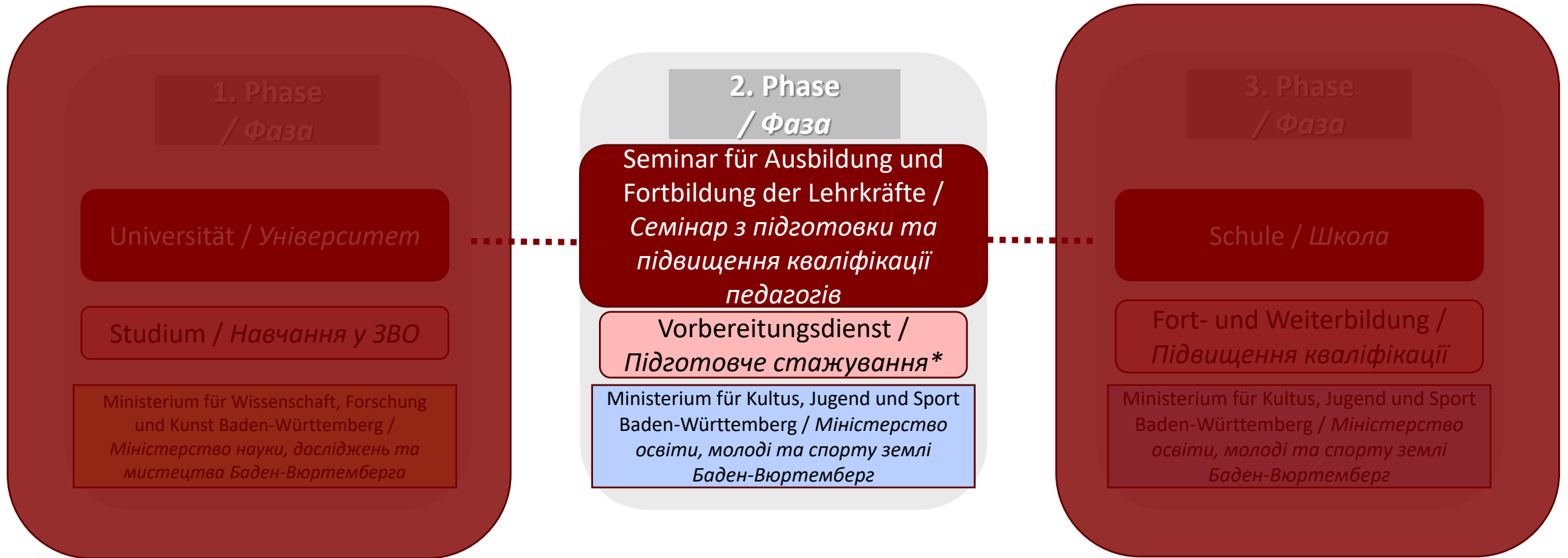
Referenzrahmen Schulqualität Baden-Württemberg / Орієнтовна рамка якості шкільної освіти в Баден-Вюртемберзі

- gilt ab Sommer verbindlich an allen öffentlichen Schulen in BW / починаючи з літа буде обов'язковою для всіх державних шкіл Баден-Вюртемберга,
- basiert auf zentralen Erkenntnissen der empirischen Bildungsforschung / базується на основних висновках емпіричних освітніх досліджень
- stellt Rahmenbedingungen, zentrale Prozesse von Schule und Ergebnisse in den Fokus / зосереджується на рамкових умовах, основних процесах у школах та результатах
- dient als Grundlage eines gemeinsamen Qualitätsverständnis in der Bildungslandschaft Baden-Württembergs / слугує основою для спільного розуміння якості в освітньому ландшафті Баден-Вюртемберга
- Das IBBW wird zwischen September und Dezember 2023 die Seminare über den Einsatz des Referenzrahmens schulern. / Вересня до грудня 2023 року Інститут освітньої аналітики буде готувати семінари до впровадження до орієнтовної рамки.

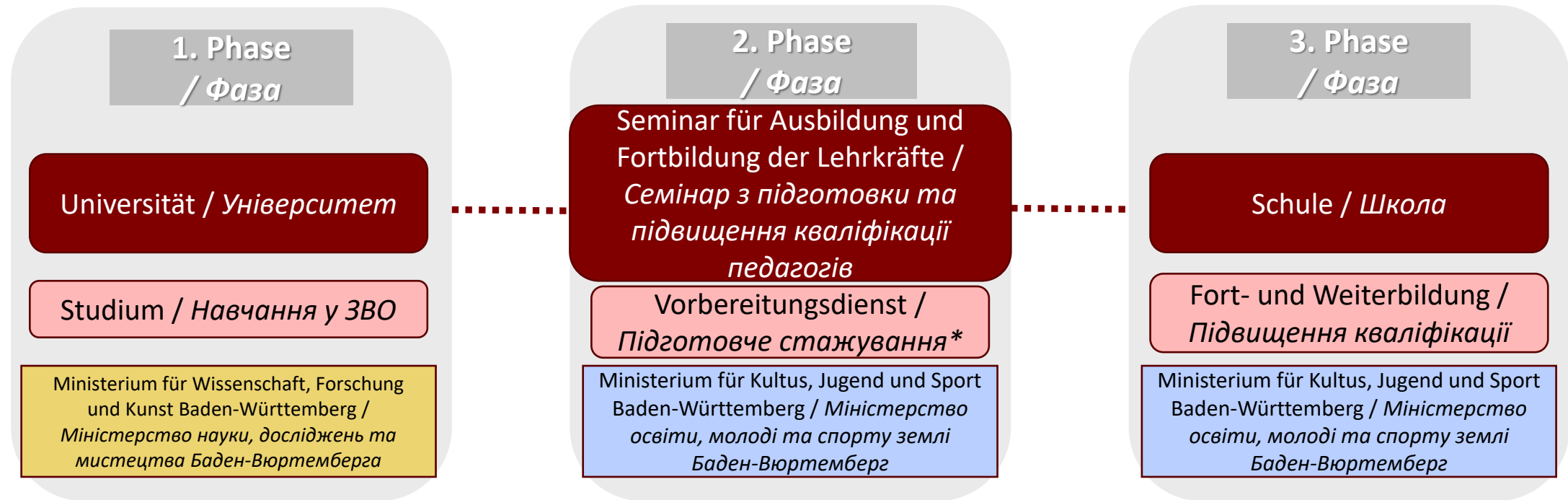

2 – Кооперативні структури *innerhalb* der 2. Phase / Кооперативні структури у 2-й фазі

**Підготовче стажування також називають «рефендаріат»*

**Підготовче стажування також називають «рефендаріат»*

Topics / Теми

1.

Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung
in Baden-Württemberg / *Функції Семінару у другій фазі підготовки педагогів у
Баден-Вюртемберзі*

2.

Vertikale kooperative Strukturen innerhalb der 2. Phase / *Вертикальні
кооперативні структури у 2-й фазі*

3.

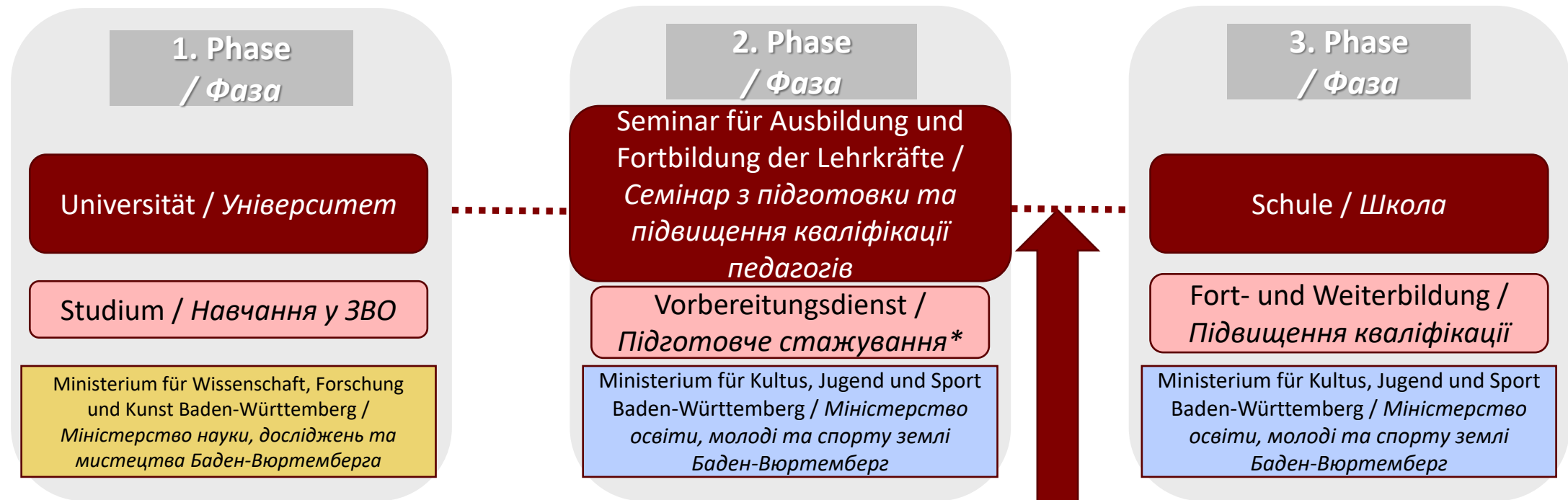
Horizontale kooperative Strukturen mit Fokus auf die Schnittstelle zwischen 2. und 3.
Phase / *Горизонтальні кооперативні структури з фокусом на дотичні точки
між 2-ю та 3-ю фазою*

4.

Herausforderungen in (der 2. Phase) der Lehrkräftebildung / *Виклики у (2-й фазі)
професійній підготовці педагогів*

5.

Diskussion / *Дискусія*

3 – Kooperative Strukturen mit Fokus auf die Schnittstelle 2./3. Phase / *Кооперативні структури з фокусом до дотичних у фазі 2./3.*

- Die längste Phase der beruflichen Qualifikation von Lehrkräften ist die sogenannte 3. Phase – die Fortbildung über den gesamten Zeitraum der beruflichen Lehrkraft hinweg. / *Найдовшим етапом професійної кваліфікації педагогів є так звана 3-я фаза – підвищення кваліфікації протягом усього періоду професійної діяльності педагога.*

(<https://www.kmk.org/themen/allgemeinbildende-schulen/lehrkraefte/lehrkraeftebildung.html>)

- Name: Seminare für Aus- und **Fort**bildung der Lehrkräfte / *Назва: Семінари для підготовки та підвищення кваліфікації педагогів*
- Kooperative Strukturen zwischen der 2. und 3. Phase vorhanden / *Кооперативні структури, створені між 2-ю та 3-ю фазами*
- Zwei Beispiele: Zusatzqualifikation Deutsch als Zweitsprache/Fremdsprache;
Qualifikation der Mentoren
*Два приклади: додаткова кваліфікація німецька як друга мова/іноземна мова;
кваліфікація наставників*

3 – Zusatzqualifikation Deutsch als Zweitsprache / Deutsch als Fremdsprache / Додаткова кваліфікація німецька як друга мова/іноземна мова

- Aktive Lehrer (Lehrkräfte im Dienst) können sich am Seminar im Rahmen dieser Zusatzqualifikation (ZQ) ausbilden lassen. / *Працюючі педагоги (педагоги на держ.службі) можуть навчатися у семінарах у рамках цієї додаткової кваліфікації.*
- **Ausbildungsumfang / Обсяг навчання**
 - 30 Fachdidaktikstunden im Flipped-Learning-Format / *30 годин предметної дидактики у форматі перевернутого навчання (Flipped-Learning-Format)*
 - 30 Unterrichtsstunden (Hospitation oder Unterricht) / *30 навчальних годин (спостереження або викладання)*
 - 1 beratender Unterrichtsbesuch / *1 консультативний навчальний візит*
 - Abschlusskolloquium / *Підсумковий колоквіум*
 - Dauer knapp 1 Schuljahr / *Тривалість приблизно 1 шкільний рік*

(https://bs-gym-wgt.seminare-bw.de/,Lde/Startseite/Berufliche-Abteilung/DaF_DaZ+fuer+Lehrkraefte+im+Dienst)

3 – Qualifikation der Mentoren / Кваліфікація менторів

- Aktive Lehrer (Lehrkräfte im Dienst) können am Seminar im Rahmen dieser Qualifikation ihre Mentor-Kompetenzen stärken. / *Працюючі педагоги (педагоги на держ.службі) можуть в рамках цієї кваліфікації покращити свої власні менторські компететності*
- Ausbildungsumfang (3 Module, insgesamt 15 Unterrichtsstunden) / *Обсяг навчання (3 модулі, у загальному 15 академічних годин викладання)*
 - Überblick zu den rechtlichen Ausbildungsbestimmungen / *Огляд нормативно-правових основ освіти та навчання*
 - vertiefte Einführung in die Unterrichtsberatung / *Поглиблений вступ до консультивання щодо проведення занять*
 - Schulung im Basismodell / *Підготовка за базової моделлю*

Topics / Теми

1.

Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung
in Baden-Württemberg / *Функції Семінару у другій фазі підготовки педагогів у
Баден-Вюртемберзі*

2.

Vertikale kooperative Strukturen innerhalb der 2. Phase / *Вертикальні
кооперативні структури у 2-й фазі*

3.

Horizontale kooperative Strukturen mit Fokus auf die Schnittstelle zwischen 2. und 3.
Phase / *Горизонтальні кооперативні структури з фокусом на дотичні точки
між 2-ю та 3-ю фазою*

4.

Herausforderungen in (der 2. Phase) der Lehrkräftebildung / *Виклики у (2-й фазі)
професійній підготовці педагогів*

5.

Diskussion / *Дискусія*

Ein leeres Klassenzimmer: In Baden-Württemberg fehlen Tausende Lehrkräfte.
BILD: SABINE WIENRICH

Was hilft gegen die Lehrernot?

Що допомагає у боротьбі проти нестачі педагогів?

- SÜDKURIER-Analyse zeigt unbesetzte Stellen im Land
- Lehrerverband fordert Konzept für Quereinsteiger

Konstanz/Stuttgart (dpa/sk) Sie fehlen an allen Ecken und Enden des Bildungssystems: Lehrer. Nahezu überall in Baden-Württemberg sind Stellen unbesetzt – auch in der Region, wie eine exklusive Analyse des SÜDKURIER zeigt. Demnach mangelt es besonders in den Schwarzwald-Kreisen Waldshut, Schwarzwald-Baar und Rottweil.

Die Folgen: Immer öfter fällt Unterricht aus, Lehrkräfte sind überfordert. Susanne Cortinovis-Piel ist sich des Problems bewusst. Als Amtsleiterin des Staatlichen Schulamts Donaueschingen ist sie für einen Teil des betroffenen Gebiets zuständig. Sie spricht von einer angespannten Versorgung, weil mehr Lehrkräfte in Pension gehen als neue in die Klassenzimmer kommen. Zudem sieht sie einen sich „zunehmend verschärfenden Bewerbermangel im ländlichen Raum“. Um dem gegenzu-steuern, will der Verband Bildung und

Erziehung, kurz VBE, Kompromisse in der Ausbildung der Pädagogen. Vor allem Lehrern ohne klassische Ausbildung, sogenannten Quereinsteigern, müsse der Weg ins Lehrzimmer ermöglicht werden, so der VBE-Bundesvorsitzende Gerhard Brand. Das werde

zwar der Profession nicht gerecht, „aber es wird nicht anders gehen“.

Kommentar: „Nur viel hilft viel“
Seite 9: Diskussion um den Quereinstieg
Sollte der Quereinstieg ins Lehramt leichter werden? www.sk.de/umfrage

Перекваліфікація як рецепт вирішення нестачі педагогів

Quereinsteiger als Rezept gegen Lehrermangel

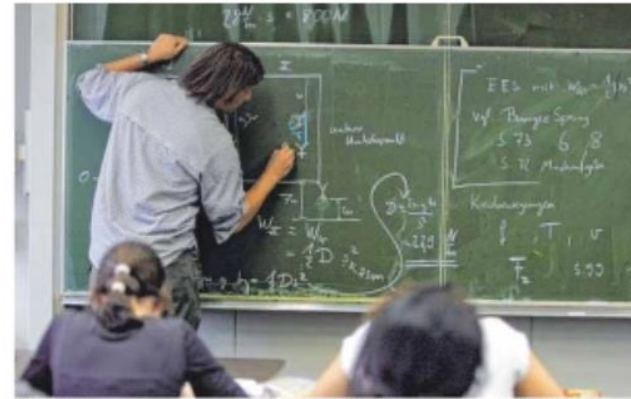
Pädagogenverband fordert bessere Möglichkeiten für externe Bewerber

Von Martin Oversohl

STUTT GART (dpa) - Weil Zehntausende von Lehrkräften fehlen und Baden-Württemberg in den Bildungsstudien ordentlich Federn gelassen hat, fordert der Lehrerverband VBE Kompromisse in der Ausbildung der Pädagogen. Vor allem Lehrern ohne klassische Ausbildung, also Quereinsteigern, müsse der Weg ins Lehrzimmer ermöglicht werden, wenn dies auf qualitativ hochwertige Weise gelänge, so der Landes- und Bundesvorsitzende des Verbands Bildung und Erziehung (VBE), Gerhard Brand. „Es ist wichtig, sich von der Idee zu verabschieden, dass wir den Unterricht nur noch mit vollausgebildeten Lehrkräften absichern können, leider“, sagte er. Studierende müssten zudem stärker unterstützt werden, damit sie ihr Lehramtsstudium durchziehen.

„Wir können über die Variante Quereinsteiger oder Seiteneinsteiger relativ schnell Leute an die Schule bringen und den Lehrkräftebedarf ein wenig kompensieren“, sagte der Verbandchef. Das werde zwar der Profession nicht gerecht. „Aber über den Schatten müssen wir angesichts der prekären Lage springen. Es wird nicht anders gehen, wenn wir den Karren nicht in die Grütze fahren wollen.“

Zahlreiche Bundesländer bemühen sich zwar seit einigen Jahren, auch nicht traditionell ausgebildete Lehrkräfte für das Lehramt zu gewinnen.

Weil Zehntausende von Lehrkräften fehlen, fordert der Lehrerverband VBE Kompromisse in der Ausbildung der Pädagogen.
FOTO: PATRICK SEEGER/DPA

Ein Seiteneinstieg in den Beruf ist auch in Baden-Württemberg bereits möglich, es gibt aber wie in anderen Ländern hohe Hürden und Einschränkungen. Unter anderem werden sie nur in einzelnen Fächern und nicht in allen Schularten akzeptiert. „Angesichts der Lage müssen wir Schulen öffnen für Seiteneinsteiger, um die vorhandenen Lehrkräfte zu entlasten“, forderte Brand. Bislang werde dies nur an Berufsschulen sowie an Gymnasien in den Fächern Physik und Informatik und unter bestimmten Voraussetzungen angeboten.

„Das ist zu wenig konzeptioniert“, sagte Brand. „Wir werden es in den

nächsten zehn Jahren nicht schaffen, die Schulen mit ausreichend originär ausgebildeten Lehrkräften zu versorgen. Und wir werden diesen Mangel noch über Jahre hinweg tragen müssen, wenn wir nicht versuchen, andere Wege zu gehen.“

Baden-Württembergs Ministerpräsident Winfried Kretschmann (Grüne) hatte die Verbände zuletzt aufgerufen, nicht fortwährend neue Stellen zu fordern, sondern über Inhalte zu diskutieren. Brand weist das zurück. „Die Zahl der Lehrkräfte ist der Dreh- und Angelpunkt“, sagte er. Über Inhalte lasse sich nur diskutieren, wenn es eine ausreichende Zahl an Lehrern gebe, die diese Inhalte ver-

mitteln könnten. Einen klassischen „Quereinstieg“ ohne pädagogische Vorqualifikationen mit einer minimalen Einweisung und in unbefristeter Anstellung gibt es in Baden-Württemberg nicht. Etabliert haben sich der Seiten- und der Direktinstieg an den Schulen. Beide Varianten bauen auf unterschiedlichen Ausbildungen auf.

Das Kultusministerium verweist auf die Stellschrauben, die angesichts des Lehrermangels bereits gedreht würden, und auf angedachte weitere Öffnungen. „So bauen wir die Studienkapazitäten aus, greifen auf Pensionärinnen und Pensionäre zurück, bitten unsere Teilzeitlehrkräfte um Aufstockung, entfristen bewährte sogenannte Nichterfüller und weiten die bereits bestehenden Möglichkeiten für einen Direkt- oder Seiteneinstieg aus“, sagte ein Sprecher der Grünen-Ministerin Theresa Schopper. „Wir arbeiten also auch am Ausbau des Seiten- und Direktinstiegs, und wir wollen noch mehr andere Berufsgruppen ansprechen.“

FDP-Fraktionschef Hans-Ulrich Rülke sprach am Mittwoch von einer „galoppierenden Verelendung der Leistungsfähigkeit“ der baden-württembergischen Schulen. Grundschulen werde für die nächsten Jahre nichts anderes übrig bleiben, als auf Quereinsteiger zu setzen. Im sekundären Bereich zeigte sich Rülke skeptisch: Quereinsteiger müssten dort eine hohe wissenschaftliche und pädagogische Qualifikation mitbringen.

4 – Herausforderungen (in der 2. Phase) der Lehrkräftebildung / Виклики у (2-й фазі) професійній підготовці педагогів

и.а. / серед іншого

- **Lehrermangel / Нестача педагогів**
 - Ressourceneinsatz der Ausbilder – Spannungsfeld Schule / Використання ресурсів майстрів - напруженість у школі
 - Sinkende Ausbildungszahlen / Зменшення кількості учнів у професійній освіті
- **Zusammenwirken der vielen kooperativen Strukturen (tradierte institutionelle Abhängigkeiten) / Взаємодія багатьох кооперативних структур (традиційна інституційна залежність)**
- **Unterschiedliche Ministerien in den drei Phasen der Lehrerbildung / Різні міністерства на трьох етапах підготовки вчителів**

Topics / Теми

1.

Funktion der Seminare in der 2. Phase der Lehrkräftebildung
in Baden-Württemberg / *Функції Семінару у другій фазі підготовки педагогів у
Баден-Вюртемберзі*

2.

Vertikale kooperative Strukturen innerhalb der 2. Phase / *Вертикальні
кооперативні структури у 2-й фазі*

3.

Horizontale kooperative Strukturen mit Fokus auf die Schnittstelle zwischen 2. und 3.
Phase / *Горизонтальні кооперативні структури з фокусом на дотичні точки
між 2-ю та 3-ю фазою*

4.

Herausforderungen in (der 2. Phase) der Lehrkräftebildung / *Виклики у (2-й фазі)
професійній підготовці педагогів*

5.

Diskussion / *Дискусія*

Дуже дякую

Seminar für Ausbildung und Fortbildung der Lehrkräfte
(Berufliche Schulen und Gymnasium) Weingarten
*Семінар з підготовки та підвищення кваліфікації
педагогів у Вайнгартені*

Jan Wischmann / Ян Вішманн
Direktor / Директор

Jan.Wischmann@seminar-bsgym-wgt.kv.bwl.de

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

